

Гаєвська Анна Сергіївна,
здобувачка ступеня вищої освіти
бакалавра Навчально-наукового
інституту поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Чеханюк Леся Володимирівна,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

МІСЦЕ І РОЛЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

За період розбудови української державності протягом усіх років існування незалежної України, одним з найважливіших питань, залишається організація державної влади та участь Президента в ній.

Механізм держави - це система державних організацій, що складається з державних органів, державних підприємств та державних установ, які виконують її завдання та втілюють її функції. Відповідно до ст. 6 Конституції державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову [1]. Однак нормальне функціонування державної влади неможливе без єдності та взаємодії її гілок влади.

Важливим елементом у сфері забезпечення такої взаємодії є глава нашої держави – Президент України [2]. Президент України є ключовою постаттю в системі державної влади. Його повноваження стосуються як внутрішньої, так і зовнішньої політики, а діяльність зосереджена на забезпеченні стабільності в державі, дотриманні Конституції, прав та свобод громадян.

В межах парламентсько-президентської форми правління Президент виступає арбітром між гілками влади та виконує функцію гаранта державності. Однак наявність поста президента сама по собі мало про що говорить. Якщо обмежитися західними країнами, то президенти є і в президентських (США), і напівпрезидентських (Франція), і парламентських (ФРН) республіках, значно відрізняючись за обсягом повноважень, характером функцій, роллю у суспільних справах [3].

Аналіз норм Конституції надає підстави зробити висновок, що Президент України у механізмі розподілу влади посідає ключове місце. На це насамперед вказує зміст статті 102 Конституції, яка визначає Президента гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору [1].

Внаслідок концентрації влади і механізмів управління президентський

режим має тенденцію попереджувати, обмежувати і швидко та ефективно вирішувати протиріччя, кризи, що можуть нести небезпеку для суспільства. Для реалізації цих функцій Президент приймає рішення, які мають силу законодавчих актів, а в разі необхідності – безпосередньо втручається в критичну ситуацію з метою усунення будь-якої загрози для держави та її громадян [4].

Особлива роль Президента проявляється у кризових періодах – політичних, економічних або воєнних. Саме Президент здатен оперативно реагувати на виклики, приймати критично важливі рішення для збереження цілісності держави та національної безпеки.

Згідно з Конституції України Президент України видає акти у формі указів і розпоряджень, які є обов'язковими до виконання на території України. Укази і розпорядження Президента України мають підзаконний характер: вони видаються на основі Конституції та законів України [1]. Його публічна позиція часто формує загальнонаціональну стратегію, впливає на єдність суспільства і довіру громадян до державних інституцій. Окрім цього, Президент може виступати посередником у діалозі між владою та опозицією, що є надзвичайно важливим у демократичному суспільстві.

Президент не може передавати свої повноваження іншим особам або органам. Він здійснює свої повноваження до вступу новообраного Президента на пост. Повноваження Президента припиняються достроково у разі: відставки, неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я; усунення з поста в порядку імпічменту; смерті. Відставка Президента набуває юридичної сили з моменту, коли заява про відставку буде проголошена ним особисто на засіданні Верховної Ради України. Процедура імпічменту передбачена ст. 111 Конституції України. Питання про усунення Президента з поста в порядку імпічменту, за умови вчинення ним державної зради або іншого злочину, ініціюється більшістю від конституційного складу Верховної Ради України. Рішення про усунення Президента з поста в порядку імпічменту приймається Верховною Радою України не менш як трьома четвертими від її конституційного складу після перевірки справи Конституційним Судом України та отримання висновку Верховного Суду України про наявність ознак державної зради або іншого злочину з боку Президента (ст. 111) [5].

Отже на нашу думку статус Президента України, визначений у Конституції, дає підстави вважати його уособленням державної влади загалом, а не окремих гілок влади, що насамперед зумовлено колом повноважень, роллю і місцем Глави держави в системі органів державної влади. Президент України діє як гарант Конституції щодо забезпечення відповідності внутрішньої та зовнішньої політики для інтересів держави.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР UPL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Сухонос В.В. Глава держави у державному механізмі: конституційно-правовий статус: Монографія. Суми: Еллада-S, 2015. 304 с. UPL: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgglefindmkaj/https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/46604/1/Sukhonos_ml_mehanizm.pdf
3. Кулик Ю. Місце і роль інституту президенства в політичній системі суспільства. Український науковий журнал ОСВІТА РЕГІОНУ. 2010. № 3. UPL: https://social-science.uu.edu.ua/article/279
4. Конституційно-правовий статус Президента України. Студентська Бібліотека. UPL: https://studies.in.ua/shpora-konst_pravo/401-konstitucyno-pravoviy-status-prezidenta-ukrayini.html
5. Велика українська енциклопедія: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво». URL: https://vue.gov.ua/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0

Гнатенко Каріна Олександрівна

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Лук'янець-Шахова

Валентина Станіславівна, професор кафедри конституційного права Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО: СПІВВІДНОШЕННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНО- ПРАВОВИХ НОРМ

Конституція України є Основним Законом держави та має найвищу юридичну силу на всій території країни. Водночас міжнародне право є системою норм, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами. Конституція України визнає міжнародні договори частиною національного законодавства: відповідно до статті 9 Конституції, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є складовою частиною внутрішньої правової системи. Важливим питанням є визначення ієрархії між Конституцією України та міжнародними договорами [1]. Конституційний Суд України у своєму рішенні від 12 липня 2001 року чітко зазначив, що міжнародні договори не можуть суперечити Конституції, і в разі виявлення такої